

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2016-10-31
Stockholm

Mål nr
M 5823-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-06-09 i mål nr M 1634-16, se bilaga A

KLAGANDE

AB Halmstad Golfklubb i Tylösand, 556902-2287
Golfbanevägen
302 73 Halmstad

A B

MOTPART

Miljönämnden i Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

SAKEN

Ansökan om tillstånd för kemisk bekämpning i Söndrums vattenskyddsområde på fastigheterna C m.fl. i Halmstads kommun _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på det sättet att AB Halmstad Golfklubb i Tylösand tillåts att under år 2016 använda Sportak EW, Amistar, Medallion TL, Banner Maxx och Headway på greenytor uppgående till totalt 0,4 hektar inom primär skyddszon för Söndrums vattenskyddsområde. För tillståndet ska, utöver de villkor som föreskrivs i Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Halmstads kommun beslut den 26 augusti 2015 (Mhn § 89), följande villkor gälla.

1. Antalet behandlingar med vart och ett av bekämpningsmedlen får inte överstiga följande.

Sportak EW	3
Amistar	3
Medallion TL	2

Dok.Id 1300935

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

Banner Maxx	4
Headway	4

Sammanlagt får dock högst fem behandlingar utföras under året.

2. Vid hanteringen av växtskyddsmedel inom den primära skyddszonen får endast de körvägar som markerats i bilaga B användas.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AB Halmstad Golfklubb i Tylösand (Halmstad Golfklubb) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska bevilja Halmstad Golfklubb tillstånd att under 2016 på greenytor inom primär skyddszon, totalt 0,4 hektar, få använda växtskyddsmedel med de av miljönämnden föreskrivna villkoren, dock i enlighet med Kemikalieinspektionens uppdaterade råd om antal behandlingar.

I *första hand* yrkas att användning ska få ske med Sportak EW, Amistar, Medallion TL, Banner Maxx, Headway, Primo Maxx, Merit Turf och Sumi-alpha.

I *andra hand* yrkas att användning i vart fall ska få ske med Sportak EW, Banner Maxx, och Primo Maxx.

Miljönämnden i Halmstads kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Halmstad Golfklubb har hänvisat till vad som tidigare anförts och har därutöver i huvudsak anfört följande.

Den utredning som finns i målet visar att användningen av växtskyddsmedel inte riskerar att medföra någon påverkan på vattentäkten. Tillsammans med de försiktighetsmått och omfattande begränsningar som Halmstad Golfklubb åtagit sig att genomföra, är det orimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken att inte tillåta den nödvändiga användningen av växtskyddsmedel, som är begränsad till både yta och omfattning. Om inte tillstånd beviljas, kommer det få mycket allvarliga konsekvenser för golfklubben och klubbens verksamhet och förbudet är inte miljömässigt motiverat.

Det är viktigt att applicering av växtskyddsmedel sker på senhösten och för år 2016 återstår endast två behandlingar med Sportak EW. Det är emellertid av vikt att ansökan ändå prövas i sin helhet eftersom behovet är återkommande och i annat fall kommer Halmstad Golfklubb att hamna i samma situation nästa år.

Användningen av växtskyddsmedel kan maximalt komma att ske på åtta greener inom den primära skyddszonen inom en mycket liten yta, 0,4 hektar, dvs. mindre än 0,5 procent av det inre vattenskyddsområdet som uppgår till 88 hektar. Användningen av växtskyddsmedel är en sista utväg och har upphört på alla ytor utom greenerna. Greenerna är den del av en golfbana som behöver vara i bäst skick och utan en hög kvalitet på spelytorna kan inte Halmstad Golfklubb attrahera medlemmar, gäster eller få möjlighet att arrangera stora tävlingar i fortsättningen.

Det är framförallt för att motverka angrepp av svampen snömögel på golfgreenerna som det finns ett behov av att använda växtskyddsmedel. För närvarande finns det inte någon alternativ metod för att motverka angrepp. I de flesta fall, beroende på hur säsongen ser ut, behövs färre behandlingar än vad ansökan om tillstånd avser. För att undvika resistens finns det ett behov av att få använda olika preparat. De olika preparaten kommer inte att appliceras samtidigt.

Samtliga av de växtskyddsmedel som omfattas av ansökan har varit föremål för simuleringar i MACRO-DB. Beräkningarna visar att ingen modersubstans av de kemiska ämnena i växtskyddsmedlen riskerar att läcka ut så att gränsvärdet överskrids i markvattnet två meter under greenerna. Under markytan, ca 30–60 cm under var och en av de åtta greenerna, finns dessutom rester av en äldre green. Där sker sannolikt ytterligare effektiv fastläggning av växtskyddsmedel. Under markytan finns även ytterligare en skyddsbarriär i form av ett tätskikt av lera som förhindrar att markvatten får kontakt med vattentäkten. Övertryck i vattentäkten (den undre akviferen) förhindrar dessutom också att ytligt markvatten från greenerna (den övre akviferen) kommer ner till vattentäkten, även för det fall att tätskiktet skulle vara punkterat vid någon del.

När det gäller frågan om metaboliter är det endast för produkten Medallion TL, som innehåller den aktiva substansen fludioxonil, där metaboliten teoretiskt skulle kunna nå över 0,1 µg/l. Om användningen skulle begränsas till två gånger per år är däremot risken helt utesluten.

Nämnden har hänvisat till vad som tidigare anförts och har därutöver i huvudsak anfört följande.

Nämnden har ingen invändning mot vad Halmstad Golfklubb anfört om sitt intresse att få målet prövat i sak i sin helhet.

Det är i tidigare instanser, bland annat genom yttrandet av Sveriges geologiska undersökning (SGU), klarlagt att risken för påverkan på vattentäkten inte är obefintlig. Vattentäkten ska inte skyddas enbart mot läckage av bekämpningsmedel vid ordinarie användning utan också mot bekämpningsmedel som kan läcka ut vid en olycka. Ett sådant läckage skulle kunna medföra stora konsekvenser för vattenförsörjningen. Kostnaden för att inrätta en ny vattentäkt uppgår till 100 miljoner kr. Det ska vidare beaktas att MACRO-DB inte tar hänsyn till den s.k. cocktaileffekten. Ämnena har så pass lång persistens (varaktighet) i marken att de kan komma i kontakt med varandra.

Nämndens beslut att inte ge Halmstad Golfklubb tillstånd till hantering av bekämpningsmedel inom primär skyddszon för Söndrums vattentäkt grundar sig på icke försämringskravet i artikel 4.1 b i EU:s vattendirektiv (2000/60/EG), och på kravet om upprättande av säkerhetszoner i artikel 11.2 c i EU:s direktiv om hållbar användning av bekämpningsmedel (2009/128/EG). Enligt nämndens bedömning är det oklart om direktivets bestämmelser om säkerhetszon är korrekt genomförda i svensk rätt.

För annan mark inom Söndrums vattentäkt har det tagits fram en sårbarhetsutredning. Utredningen avser ett område ca 750 meter öster om de greener som avses med ansökan och visar på osäkerheten i skyddet mellan övre och undre akvifer för delar av det undersökta området.

REMISSYTTRANDEN

Havs- och vattenmyndigheten har anfört i huvudsak följande.

Bedömningen av hur stor risken är för att växtskyddsmedel ska spridas är beroende av flera olika faktorer. Klimat- och markförhållanden på den aktuella platsen är av stor betydelse liksom egenskaperna hos den verksamma substansen. Även dos och frekvens för användningen liksom hur stor areal som behandlas har betydelse för bedömningen. MACRO-DB tar hänsyn till samtliga dessa faktorer.

Faktorer som inte beaktas i modellsimuleringar utförda med MACRO-DB är:

(1) felaktig användning, t.ex. spill vid påfyllning och rengöring av spruta eller olyckor, (2) spridningsvägarna vindavdrift, ytaavrinning och erosion samt partikelbunden transport genom dräneringsrören, och (3) kumulativa effekter såsom andra besprutningsåtgärder inom tillrinningsområdet. Alla växtskyddsmedel bildar metaboliter vid nedbrytning. MACRO-DB har utvecklats med antagandet att ingen nedbrytningsprodukt kommer läcka till grund- eller ytvatten i högre koncentrationer än modersubstansen.

Naturvårdsverket har anfört i huvudsak följande.

Prövningsmyndigheten bör beakta modellsimuleringar utförda med MACRO-DB som en del av underlaget vid tillståndsprovningen. Eftersom det finns faktorer som inte beaktas i modellsimuleringarna bör en ansökan kunna avslås om det finns omständigheter inom det aktuella vattenskyddsområdet som tyder på att användningen av växtskyddsmedel inte kan genomföras utan risk för förorening av vattentäkten. Detta även om resultatet från en modellsimulering med MACRO-DB visar på att risken för förorening av vattentäkten i halter över 0,1 µg/l är försumbar. Försiktighetsprincipen bör tillämpas.

Kemikalieinspektionen har anfört i huvudsak följande.

Tillståndsprövning av användning inom vattenskyddsområden bör ge ett högre skydd än vad produktgodkännanden kan åstadkomma. Att de växtskyddsmedel som omfattas av Halmstad Golfklubbs andrahandsyrkande inte skulle bilda metaboliter är felaktigt. Modellsimuleringar i MACRO-DB har vissa begränsningar och det finns tveksamheter angående rekommendationer kring simulering av metaboliter.

SGU har anfört i huvudsak följande.

Det har inte getts in någon ny information i ärendet som visar på ett förbättrat underlag för den geologiska och hydrogeologiska kunskapen i området. SGU vidhåller det som myndigheten anförde i mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsen i Hallands län har anfört i huvudsak följande.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:7 kan bedömningen av om den aktuella kemiska bekämpningen kan tillåtas vara något mer generös än tidigare. Det är dock av vikt att beakta platsens betydelse för dricksvattenförsörjningen i Halmstads kommun, områdets placering i jordbruksmark och att det råder viss oklarhet om det skyddande tätskiktet av bl.a. lera förekommer i hela området. Enligt länsstyrelsens bedömning är de ansökta behandlingarnas antal högre än vad som är nödvändigt. Fler behandlingar ökar risken för läckage till grundvattnet.

Laholmsbuktens VA (LBVA) har anfört i huvudsak följande.

Vid bedömningen av om tillstånd ska ges i enlighet med ansökan är det viktigt att konsekvenserna av ett nekat tillstånd sätts i relation till konsekvenserna av om vattentäkten skulle skadas på något sätt. Halmstad Golfklubb har angett att det är på senhösten som det är viktigast att sprida bekämpningsmedel. Senhösten är dock den tid då växternas och mikroorganismernas förmåga att fånga upp bekämpningsmedel och dess metaboliter är som sämst.

I egenskap av dricksvattenproducent är LBVA skyldigt att agera långt innan Livsmedelsverkets gränsvärden överskrids. Det ska även beaktas att det finns ett gränsvärde för totalhalten rester av bekämpningsmedel i dricksvatten. Rester av bekämpningsmedel har analyserats i Söndrums vattenverks råvatten vilket visar att den marginal som Halmstad Golfklubb räknar med upp till gränsvärdet är mindre än vad man hoppats på. Det är även otydligt om beräkningarna i utredningen visar hur bekämpningsmedlens metaboliter uppträder i marken.

Lerlagrets mäktighet och kontinuitet varierar kraftigt och på vissa områden saknas det helt. Den undre akviferen är inte heller artesisk (under övertryck) på alla ställen. De transporter av bekämpningsmedel som görs med fordon medför också en risk. Om en olycka sker inom den primära skyddszonen är risken mycket stor för att man inte hinner vidta tillräckliga åtgärder förrän föroreningen når produktionsbrunnarna.

Kompetenscentrum för kemiska bekämpningsmedel vid Statens

Lantbruksuniversitet (CBK) har anfört i huvudsak följande.

MACRO-DB är ett verktyg för riskbedömning av transport av bekämpningsmedel till grundvatten och ytvatten. Med MACRO-DB finns möjligheten att göra en platsspecifik bedömning genom att användaren lägger in information om markförhållanden som råder på den aktuella platsen. Verktöget sammanfattar den kunskap som finns i dag när det gäller risker för läckage av bekämpningsmedel beroende av ämnets inneboende egenskaper, appliceringsmetod, platsspecifika förhållanden så som markens textur och mullhalt samt klimat.

Med MACRO-DB simuleras normal användning av ett växtskyddsmedel och en bedömning av risken för felaktig användning, spill eller olyckor behöver göras separat. I MACRO-DB simuleras normalt inte metaboliter. Om det verksamma ämnet har en halveringstid på två dagar eller kortare så simuleras metaboliten i stället för modersubstansen. Verktöget har utvecklats utifrån antagandet att ingen metabolit kommer att läcka i högre koncentrationer än modersubstansen vilket stämmer i de flesta fall. Ingen av de substanser som är aktuella i detta ärende har pekats ut av

Kemikalieinspektionen som särskilt problematiska när det gäller metaboliter. För att undersöka tillförlitligheten i de simuleringar som Halmstad Golfklubb har låtit göra har CBK gjort kontrollsimuleringar varvid konstaterats att de simuleringar som Halmstad Golfklubb har gjort kan anses vara tillförlitliga.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målet har avgjorts efter sammanträde.

Ska målet prövas i sak i sin helhet?

Halmstad Golfklubb har ansökt om tillstånd att under år 2016, inom primär skyddszon för Söndrums vattenskyddsområde, få använda växtskyddsmedel. Det har framkommit att behovet är återkommande och Halmstad Golfklubb har därmed ett beaktansvärt intresse av att målet prövas i sin helhet trots att det för år 2016 endast återstår två tänkta behandlingar med Sportak EW (jfr MÖD 2014:1 och Mark- och miljööverdomstolens beslut 2016-10-25 i mål nr M 6490-16).

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Frågan i målet är om tillstånd kan ges med hänsyn till risken för påverkan på Söndrums vattentäkt.

Halmstad Golfklubb har tagit fram en omfattande utredning angående riskerna för spridning vid användning av de växtskyddsmedel som omfattas av ansökan om tillstånd. När det gäller den normala användningen har det, i enlighet med rekommendationen i Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:7, gjorts modellsimuleringar med MACRO-DB. Dessa visar att det två meter under markytan inte uppkommer halter som överstiger Livsmedelsverkets gränsvärde för enskilda bekämpningsmedel för godkänt dricksvatten.

Halmstad Golfklubb har vidare anført att det i marken finns ytterligare skyddsbarriärer i form av ett tätskikt av lera och i form av övertryck i den undre akviferen, vilket ytterligare begränsar risken för spridning till vattentäkten. De hydrogeologiska förhållandena har visserligen ifrågasatts av nämnden och LBVA. Mark- och miljööverdomstolen kan emellertid konstatera att Halmstad Golfklubbs uppgifter får stöd av bl.a. den jordartskarta som SGU har tagit fram samt att de beräkningar som gjorts i MACRO-DB, vilka i sig inte har ifrågasatts, visar att det som utgångspunkt inte finns någon risk för förorening av vattentäkten.

Halmstad Golfklubb har även tagit fram en utredning angående risken för spridning av föroreningar vid olyckor och felaktig användning, t.ex. spill vid påfyllning och rengöring av spruta. Av utredningen framgår att risken även i dessa fall är mycket liten. Som ytterligare försiktighetsåtgärd har Halmstad Golfklubb även tagit fram förslag på alternativa körvägar för att undvika att spruttrucken kommer nära brunnar och pumphus.

Det allmänna intresset av att säkerställa en säker tillgång till vatten väger som utgångspunkt tyngre än Halmstad Golfklubbs enskilda intresse av att få använda de i ansökan angivna växtskyddsmedlen. Halmstad Golfklubb har anført att utebliven behandling av de åtta greener som ansökan omfattar kan leda till en försening av säsongen med ett par månader. Enligt golfklubben kan en förlust av åtta greener under tidig vår ha stor betydelse för möjligheten att upprätthålla den kvalitet som krävs för att attrahera medlemmar och för att arrangera kvalificerade tävlingar. Detta kan i längden även påverka antalet arbetstillfällen inom golfklubben. Mot denna bakgrund, och eftersom utredningen visar att risken för förorening av vattentäkten är mycket liten, bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det finns förutsättningar för att i begränsad omfattning medge Halmstad Golfklubb tillstånd att använda växtskyddsmedel inom den primära skyddszonen. Halmstad Golfklubb har anført att det främst är för bekämpningen av snömögel som det finns ett behov av att använda växtskyddsmedel. Det finns därför skäl att begränsa tillståndet till att endast avse de i ansökan angivna fungiciderna; Sportak EW, Amistar, Medallion TL, Banner Maxx och Headway.

För tillståndet ska gälla de villkor som miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreskrivit. Hanteringen ska ske i enlighet med Kemikalieinspektionens uppdaterade råd om antalet behandlingar. Med hänsyn till vad som framkommit om risken för spridning av metaboliter vid användningen av Medallion TL bör dessutom användningen av Medallion TL begränsas till högst två behandlingar. För att ytterligare begränsa förekomsten av växtskyddsmedel inom den primära skyddszonen bör vidare även det sammanlagda antalet behandlingar under året begränsas till högst fem. Som försiktighetsåtgärd bör även föreskrivas att endast de körvägar som Halmstad Golfklubb föreslagit i bilaga B får användas.

Genom att begränsa det antal preparat som får användas inom den primära skyddszonen, samt genom att med villkor begränsa såväl antalet behandlingar som tillåtna körvägar på sätt som beskrivits bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det med tillräcklig grad av säkerhet kan konstateras att användningen av växtskyddsmedel inte kommer att påverka Söndrums vattentäkt. Tillstånd ska därför ges på sätt som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Per Sundberg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården, hovrättsrådet Li Brismo och tf. hovrättsassessorn Erika Löwhagen, referent.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄNERSBORGS
TINGSRÄTT
Mark- och
miljödomstolen

DOM
2016-06-09
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 1634-16

KLAGANDE

AB Halmstad Golfklubb i Tylösand, 556902-2287
Golfbanevägen
302 73 Halmstad

A

MOTPART

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Hallands läns beslut 2016-03-29 i ärende nr 505-6094-15,
se bilaga 1

SAKEN

Överklagande av Länsstyrelsens beslut 2016-03-29, dnr 505-6094-15, angående
ansökan om tillstånd för kemisk bekämpning i Söndrums vattenskyddsområde
på fastigheterna C m.fl. i Halmstads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 328888

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun (i fortsättningen kallad nämnden) beslutade den 26 augusti 2015 (Mhn § 89) att avslå AB Halmstad Golfklubb i Tylösands (i fortsättningen kallad HGK) ansökan om tillstånd för hantering av kemiska bekämpningsmedel inom primär skyddszon för Söndrums vattenskyddsområde samt att bevilja tillstånd att under år 2016 dels hantera vissa kemiska bekämpningsmedel inom sekundär skyddszon för vattenskyddsområdet, dels hantera handelsgödsel inom primär och sekundär skyddszon för vattenskyddsområdet. Nämnden beslutade även om en viss handläggningsavgift.

Länsstyrelsen avslog HGK:s överklagande av beslutet, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

HGK yrkar, som talan slutligen bestämts, i första hand att tillstånd ska beviljas att under år 2016 på greenytor inom primär skyddszon (totalt ca 0,4 ha), med de av miljö- och hälsoskyddsnämnden föreskrivna villkoren för användning inom sekundär skyddszon, få använda växtskyddsmedel enligt ansökan, dock det maximala antal behandlingar som framgår av Kemis nya råd. I andra hand yrkas tillstånd att under 2016 på greenytor inom primär skyddszon få använda växtskyddsmedlen Banner Max, Sportak EW samt Primo Max.

HGK hänvisar till sitt överklagande till länsstyrelsen den 30 oktober 2015 för en beskrivning av närmare omständigheter och anför i huvudsak följande. Åtagandet om täta konstruktioner under respektive greener frånfalles eftersom det innebär för höga kostnader för endast ett år. Utredningen i målet visar att användningen av växtskyddsmedel inte riskerar att medföra någon påverkan på grundvattentäkten med aktuella försiktighetsmått och de omfattande begränsningar av användningen som klubben har genomfört. Utredningen är genomförd med tillämpning av de riskmodeller som används i dessa sammanhang. Att helt förbjuda användandet av växtskyddsmedel på aktuella greener kommer att få förödande konsekvenser för verksamheten och är inte miljömässigt motiverat. Med hänsyn till att det inte kom-

mer att leda till påverkan på grundvattnets kvalitet kan det inte anses rimligt att förbjuda den begränsade men nödvändiga användningen.

Bedömningen att yrkad användning av växtskyddsmedel skulle vara ”förhållandevis omfattande” och ”alltför omfattande för att kunna tolereras” är inte riktig. Användningen har begränsats så att den bara avser 1 till 6 punktinsatser inom greenområden vid svampangrepp, maximal yta 4 000 kvm. Om detta anses vara en omfattande användning borde länsstyrelsen ha begränsat användningen till det antal behandlingar som hade varit möjligt att tolerera. Historiskt sett har växtskyddsmedel använts på betydligt större gräsytor inom golfbanan, i större omfattning och utan att det har uppkommit någon påverkan på grundvattnet.

Markvattenprovtagningar har genomförts under 2014 för att utreda om växtskyddsmedel påverkar grundvattnet. HGK åtar sig att fortsätta en likartad provtagning inom ramen för sin egenkontroll. Närmare utformning kan avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten. På detta sätt kan det säkerställas att användandet av växtskyddsmedlet inte påverkar grundvattnet.

Det riskerar att uppkomma allvarliga svampangrepp på banan om användande av växtskyddsmedel på de aktuella greenerna helt förbjuds, vilket skulle leda till mycket stor skada och på sikt innebära avveckling av verksamheten.

Nämnden har motsatt sig det yrkade och anför i allt väsentligt följande. HGK har inte kvantifierat hur stor inskränkningen av verksamheten skulle bli om kemisk bekämpning förbjuds inom primär skyddszon. Man har därmed inte kunnat visa att förbudet är oskäligt.

HGK använder sig av s.k. spruttruckar vid spridning av bekämpningsmedel. Denna teknik kan inte sägas innebära ”punktbekämpning”. Teknik för punktbekämpning innefattar inte rampspridare, utan handlar t.ex. om ryggspruta med handmunstycke.

De borrar som finns inom skyddsområdena försörjer hela kusten, ända upp till Steninge, med vatten. De är således livsviktiga. Omgivande mark har visserligen ett tätt lager lera/silt av varierande mäktighet ovan grundvattennivån, men det finns känsliga punkter med extremt genomsläppliga material som är anledningen till att man skapat en primär skyddszon. Kommunen har letat efter alternativa ställen att anlägga nya borrar, men har inte hittat något sådant ställe. Nya borrar skulle kosta ca 100 miljoner kr.

Det faktum att greenerna inte har behövt dräneras talar för att det underliggande jordlagret är genomsläppligt.

Sveriges geologiska undersökning har i yttrande anfört att metaboliter av kemiska växtskyddsmedel återfunnits i markvatten inom de ytliga jordlagren, vilket innebär att det kan ske en transport av växtskyddsmedel eller dess nedbrytningsprodukter nedåt i jordlagerprofilen. Risken för att de ska tränga igenom de finkorniga skikten ovan grundvattenmagasinet bedöms vara liten. En osäkerhet är dock att det inte är fullständigt utrett om det finns ett begränsande skikt under de greener som ligger inom vattenskyddsområdet. De åtgärder med insamling av infiltrerande vatten genom tätskikt och bortledning av vattnet som planeras bedöms minska risken för läckage av växtskyddsmedel till huvudakviferen betydligt, under förutsättning att det insamlade vattnet kan hanteras på ett sådant sätt att det inte riskerar att i ett senare skede återinfiltrera ned till magasinet. Det är en brist att vattentäktens huvudman inte anpassar analyserna av bekämpningsmedel eller deras metaboliter efter de preparat som används inom vattentäktens skyddsområde. HGK bör även inom sitt egenkontrollprogram övervaka de preparat som sprids av klubben. Sammanfattningsvis bedöms att risken för att de kemiska bekämpningsmedel som ansökan behandlar ska nå till uttagsbrunnarna i Söndrums vattentäkt som liten, men inte som obefintlig.

Mark- och miljödomstolen har den 12 maj 2016 hållit sammanträde med syn på fastigheten. E, nämndens vice ordförande, som var delaktig då de aktuella borrhorna anlades har därvid berättat att det vid vissa borrar sprutade upp vatten

och sand, men att man vid andra borrar fick genomslag och rören i stället bara ”försvann” ner.

DOMSKÄL

Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken ankommer det på den som bedriver en verksamhet eller avser att vidta en åtgärd att skaffa sig den kunskap som, med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Det objekt som i detta mål ska skyddas från skada är ett grundvattenmagasin med stor betydelse för dricksvattenförsörjningen av kustsamhällena norr om Halmstad.

I detta mål har det allmänna intresset av att skydda grundvattenmagasinet varit så starkt att det motiverat bildandet av ett vattenskyddsområde (Länsstyrelsens i Hallands län fastställelse av vattenskyddsområde med föreskrifter för Söndrums vattentäkt på fastigheten F i Halmstads kommun (13 FS 2005:68); beslutade den 20 maj 2005). Föreskriften innebär förbud mot ett stort antal åtgärder och ingrepp utan föregående tillståndsprövning. Förbuden får antas gälla särskilt strikt i primära skyddszoner. För verksamhet inom golfbanor gäller, för både primär och sekundär skyddszon, förbud att utan tillstånd yrkesmässigt hantera bekämpningsmedel. Syftet med tillståndsplikten är att kunna göra individualiserade bedömningar och kunna anpassa lokalisering, skyddsåtgärder och begränsningar efter i varje enskilt fall rådande förutsättningar. Förhållandena i det nu aktuella fallet är sådana att långtgående krav ska ställas på den utredning som fordras för att den prövande myndigheten korrekt ska kunna bedöma risker och behov av begränsningar och försiktighetsmått.

Av vad HGK redovisat i fråga om de bekämpningsmedel som ansökan omfattar framgår att åtminstone ett av medlen genomgår nedbrytning och bildar vattenlösliga metaboliter. En av metaboliterna har identifierats och analyserats i de lysimeterprov som klubben har låtit ta ut. Det finns anledning att anta att också den andra kända metaboliten som bildas vid nedbrytning av aktuell verksam substans skulle återfinnas i markvatten om detta skulle undersökas. I vilken utsträckning nedbrytning av

övriga ansökta bekämpningsmedel ger upphov till lätttrörliga metaboliter har inte klarlagts i målet. Inte heller har, såvitt domstolen kunnat utröna, samtliga de bekämpningsmedel som ansökan omfattar analyserats i lysimeterprov. Domstolen konstaterar således att underlaget för denna prövning har brister med avseende på ansökta bekämpningsmedel och nedbrytningsprodukter samt deras rörlighet i markprofilen.

Den utredning som HGK redovisat i målet avseende områdets geohydrologiska förhållanden ger stöd för ett generellt antagande att grundvattenbildning till det skyddsvärda magasinet i huvudsak sker i andra områden än det nu aktuella. Detta främst på grund av att det i området vid golfbanan förekommer ett lager av finkornigt tätare material ovan det skyddsvärda grundvattenmagasinet. Dessutom kan, såsom klubben redovisar, magasinet under detta tätare skikt generellt antas stå under artesiskt tryck, vilket minskar risken för nedträngning av vatten och föroreningar i området kring golfbanan. Domstolen delar trots dessa generella antaganden den tvekan och osäkerhet som kommer till uttryck i SGU:s yttrande, i synnerhet eftersom klubben frångått sitt åtagande om tät underbyggnad med särskild markvattenavledning av aktuella greener. Denna osäkerhet stärks av D beskrivning av de starkt varierande förhållanden som uppmärksammades då markar-beten för grundvattenuttag utfördes i området. Det finns således anledning att befara att det trots den generella bilden av låg risk kan förekomma områden där markvatten – och med det följande vattenlösliga föroreningar – kan perkolera ner till det skyddsvärda grundvattenmagasinet.

Domstolen har full förståelse för betydelsen för HGK:s framtid av att kunna hantera kemiska bekämpningsmedel inom hela sitt verksamhetsområde. Att säkerställa tillgången till rent vatten är emellertid enligt mark- och miljödomstolens mening av sådant allt överskuggande allmänintresse att ett enskilt intresse, som det av klubben företrädde, måste stå tillbaka om risk för skada på det allmänna intresset inte helt kan uteslutas. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning har klubben inte med tillräcklig säkerhet kunnat visa att läckage av bekämpningsmedel eller dess metaboliter inte kan skada det underliggande grundvattenmagasinet. Vid sådant förhållande

anser domstolen att användningen av växtskyddsmedel inom den primära skyddszonen inte kan godtas. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 30 juni 2016

Susanne Lindblad

Joen Morales

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales. Föredragande har varit beredningsjuristen Marina Fagermoen.

SVEA HOVRÄTT
060202

INKOM: 2016-10-31
MÅLNR: M 5823-16
AKTBIL: 73

Förslag till körväg "södra" området. Start vid maskinhall och avslut med tom spruttruck vid 13N

Förslag till körväg "norra" området. Start vid maskinhall och avslut med tom spruttruck vid 12N

Figur 3. Utdrag ur Handlingsplanen som visar föreslagna körvägar för att undvika att komma nära brunnar och pumphus.